

Excommunicationis poenam incurrunt omnes & singuli sine expressa speciali licentia Romani Pontificis exigentes ab ecclesiis, ecclesiasticisque personis, aut earum bonis collectas, decimas, tales, presentias &c. *ib. num. 5.*

Item qui pedagia, quidagia, tales, & vectigalia eidem imponunt, vel ab eis exigunt etiam pro rebus propriis ipsorum ecclesiasticorum, aut sic imposita etiam a sponte dantibus, & concedentibus recipiunt; necnon omnes in praedictis per se, vel per alios, directe, vel indirecte peccantes, *ib. n. 6. ad 8.*

Quinimo etiam successores in officio imponentium collectas, vel onera ecclesiasticis, excommunicationem incurrunt, nisi intra mensem satisfecerint, seu satisfactionem praestari a communitate, & ab illis, in quorum utilitatem concessum est tributum, seu collecta, curaverint, & in horum defectu, si successores sint etiam haeredes, tenentur ad damna, *ib. n. 10. & 11.*

A praefata excommunicatione incurrenda nulla consuetudo etiam immemorabilis, nulla praescriptio, nullusque alius titulus excusat, *ibid. num. 12. ad 15.*

A praefata excommunicatione, aliisque poenis extra articulum mortis, nullus praeter Romanum Pontificem absolvere potest, & in articulo mortis nullus absolvere potest, nisi Violatoris prius cautionem praestent de satisfaciendo &c. *ib. n. 16. ad 18. ubi datur necessaria advertentia.*

Quid si aliquis alius, quam Romanus Pontifex extra mortis articulum, vel in articulo mortis, non servatis praefatis conditionibus, similem violatorem absolveret, & quid, ut absolutio etiam per Romanum Pontificem facta violatoribus immunitatis suffragetur, necesse sit. Vide *ib. n. 19. & 20.*

Bona laicalia, & praecipue bona conjugum, & filiorum familias quoad eorum esse, proprietatem, & usumfructum.

Bona conjugum alia sunt dotalia, alia paraphernalia, alia antipernalia, alia propria, alia communia; & in primis dotalia sunt ea, quae ab uxore, vel ab alio nomine ipsius dantur marito ad onera matrimonii sustinenda; eorumque ususfructus est mariti, proprietates autem uxoris, & ita ut pro eis hypothecata maneat mariti bona; Vide *verb. Bona art. 4. n. 1. ad 5.*

Dantur tamen duo praecipui casus, in quibus proprietates, seu dominium dotis plene transit ad maritum, sed cum obligatione tantumdem soluto Matrimonio restituendi, & assignantur; atque in his periculum spectat ad maritum, *ib. n. 6. & 7.*

Bona paraphernalia, seu extradotalia sunt omnia alia bona uxoris extra dotem, & haec plene ad uxorem pertinent; immo, si marito commissa sit administratio, uxor tacitam habet hypothecam in ejusdem bonis, non tamen ita privilegiatam, ut pro dote, *ib. num. 8. ad 11.*

Plenissime de bonis paraphernalibus; Vide *ibid. in nov. add. num. 66. & seqq.*

Declaratur, n. 10. Auctor, *ib. in nov. add. n. 80.* Bona antipernalia, propria, & communia quae sint, *ib. n. 12. ad 15.*

Ex dictis inferitur 1. Maritum graviter peccare consumendo, ac dilapidando bona paraphernalia uxoris, ut si in Bacchum &c. expendat, etiamsi eorum administrationem habeat, & ad restitutionem teneri; & idem quoque dicendum, si in vita uxoris quid notabile dissipet de bonis communibus in excessivis commensationibus &c. *ib. num. 16. ad 18.*

Inferitur 2. Etiam uxorem graviter peccare consumendo, & dilapidando, seu surripiendo summam notabilem ex bonis mariti, eo rationabiliter invito, adeoque ad restitutionem teneri, & idem dicendum in bonis communibus, etiamsi alienet dissipando aequisita sua industria; secus vero si absumat in bonum familiae, *ib. num. 19. ad 22.*

Inferitur 3. Uxorem in supra dictis casibus teneri scilicet restituere aliquo ex tribus, qui traduntur, modis; excusabitur autem, si etiam maritus sit pro-

digus, vel delapidator, aut omnimoda adsit impotentia, *ib. num. 23. ad 27.*

Inferitur 4. Posse uxorem sine peccato & onere restitutionis de bonis communibus, seu propriis mariti disponere in variis casibus, qui satis adducuntur, ac luculenter edicuntur, *ib. n. 28. ad 37.*

Bona receptitia uxoris quatenus sint, & Jus, quod in illis marito competit; vide *ib. in nov. add. numer. 63. & 81.*

An amplius dentur uxoris bona receptitia, *ibid. in nov. add. num. 82.*

De jure communi nulla est inter conjuges communio, quae inducta est tamen a statutis plurium gentium, *ib. in nov. add. num. 58. & 59.*

Bona filiorum familias alia sunt castrensia, alia quasi castrensia, alia adventitia, & alia profectitia. Castrensia quae sint, & haec undequaque, ac plene spectant ad filium, *ib. n. 38. 39. & 40.*

Pleniori calamo haec enucleantur, *ib. in nov. add. num. 83. & seqq.*

Reprehenditur Michalor. de Fratribus part. 1. cap. 2. num. 18. *ib. in nov. add. n. 93.*

Quid sit peculium irregulare adventitium, *ib. in nov. add. num. 122.*

Pecunia Indrica quorsum sit referenda; vide *ib. in nov. add. num. 136.*

Bona quasi Castrensia, quae sint, & ista quoque pleno jure ad filium pertinent, *ibid. num. 41. & 42.*

Bona adventitia quae sint, eorumque dominium directum habet filius, utile vero pater: quandoque etiam utile habet filius, & assignatur; ut etiam proditur, quid si bona adventitia sint usu consumptibilia, ut pecunia, vinum &c. *ib. num. 43. ad 46.*

Bona profectitia, quae sint, & haec penitus spectant ad patrem solum, nisi quaedam fuissent principaliter ex affectu in filium donata; Vide *ib. num. 47. ad 50.*

Quae ab ipsis parentibus dantur filio in patrimonium, ut suscipiat sacros Ordines, vel filiae in dotem, aut filio ad nuptias, ad studia &c. non sunt profectitia, nisi quoad hunc effectum, quod debeant postea in partitionem hereditatis cum aliis fratribus affertur, dominium tamen eorum, & fructus percipiendi ad filium, vel filiam pertinent, *ib. num. 51.*

Ex dictis inferitur 1. Posse filium de bonis castrensibus, & quasi castrensibus libere ad suum arbitrium independentem a patre dispendere, non secus, ac si esset paterfamilias, *ib. num. 52.*

Inferitur 2. Filium peccare graviter, & teneri ad restitutionem, si rationabiliter invito patre notabilem quantitatem surripiat de bonis utrumque paternis, *ib. num. 53.*

Inferitur 3. Patrem graviter peccare peccato injustitiae, si filio rationabiliter invito, auferat bona castrensia vel quasi castrensia in notabili quantitate, *ib. n. 54.*

Inferitur 4. & 5. Patrem graviter peccare, si bona adventitia filii, quoad proprietatem, auferat, vel enormiter per malam administrationem, aut alio modo laedat, secus autem de profectitiis, *ib. num. 55. ad 57.*

Arripitur ab Auctore occasio tractandi de legibus observandis in concedendis locationibus bonorum Camerae, *ib. in add. Auctor. num. 58.*

Atque bona Camerae devoluta iterum in feudum vel emphyteusim ab ullo non posse concedi, nisi a solo Romano Pontifice, *ib. in add. Auctor. num. 60.*

Neque ab alio nisi Romano Pontifice concedi posse restitutiones in integrum adversus caducitates incursas, aut compositiones super responsionibus non solutis, *ibid. in add. Auctor. num. 61.*

Si tamen Investitura bonorum Camerae ex lege concessa sint, ut renoventur post certum tempus, Legatos, aut provinciarum Praesides posse renovatorem concedere, *ib. in add. Auctor. num. 62.*

Item si Possessoribus indultum reperitur, ut bona Camerae alienare possint de consensu Camerae, iisdem concedi, ut consensum nomine Camerae praestare possint, *ib. in add. A. G. num. 63.*

In casibus tamen decisionem Romani Pontificis esse expectandum, *ibid. in add. Auctor. num. 64.*

Pariterque occasionem arripit docendi, quod bona reorum statim ab initio inquisitionis, si indicia graviora suppetant, describi debent, eaque descriptio inferri debet in processu, & Commissario Camerae intimari, *ib. in add. Auct. num. 65.*

Quid si id in commissionibus tribunalis Vicarii & A. C. neglectum fuerit, *ib. in add. Auct. num. 66.*

BREVE, BULLA.

Quid sint: Unde dicantur: In quibus differant, & conveniant.

Nomine Brevis Apostolici veniunt illae litterae Pontificiae, quae in membranis subtilibus, & candidis, caractere latino nitido eleganti, ac intelligibili sunt descriptae, & non sigillo plumbeo, sed cera rubea chordulis lineis inclusa, annulo Piscatoris signatae, ac manu Secretarii subscriptae, & referatur annulus Piscatoris, Secretarius & nomenclatura Brevis; Vide *verb. Breve, Bulla num. 1. ad 5.*

Nomine Bullae veniunt illae litterae Pontificiae, quae expediuntur sub plumbo, sive sigillo plumbeo pendente ex chordulis conscriptae in membrana magis nigra, & rudi atque antiquo caractere gallico, ejusque usus unde ductus assignatur, & bullare idem, ac sigillare comprobatur, *ib. num. 6. 7. & 8.*

Indicantur loca, in quibus regulae inventuntur, quibus verae a falsis Bullis distinguantur, *ib. in nov. add. num. 11.*

Brevia, & Bullae inter se multipliciter differunt, & praecipue referuntur differentiae, *ibid. num. 9. ad 16.*

Non obstantibus autem variis Brevia inter & Bullas discriminibus, in hoc unum conspirant, quod aequalis sint roboris, crimine falsi ejusque poenis teneantur tam falsificans Brevia, quam Bullas, vimque legis habeant, *ib. num. 17. 18. & 19.*

Gratiarum genera assignantur, quae sub nullitatis poena expediti omnino debent per Secretarium Brevis, & quae promissae per illum, & Datarium expediuntur, *ibid. in add. Auct. num. 21. & 22.*

BULLA CRUCIATAE.

Cruciatæ origo, & quare Bulla Cruciatæ vocetur; Vide *verb. Bulla Cruciatæ num. 90. in not. sub numer. 1. & seqq.*

Bulla Cruciatæ expenditur, ac ubi quis ad eam valide obtinendam consistere habeat, edicitur, *ib. numer. 1. ad 4.*

Pro Bulla Cruciatæ obtinenda quod requiratur, ac ad idem proportio, & proprietates elemosynae extrahitur, *ibid. num. 5. ad 7.*

Regulares nihil habentes proprium quomodo possint Bullam obtinere, ut etiam quid fandum de pauperibus, *ib. num. 8. ad 10.*

Bulla durat per annum integrum a die promulgationis Bullae in quovis respectivo loco, etiamsi intra ipsum moriatur Pontifex, vel Commissarius Bullae, *ib. num. 11. & 12.*

Bulla communis, ut prossit, debet necessario, & recipi, & acceptari, & simul retineri impressa, aut scripta, ac sigillo, & nomine Commissarii, seu ejus Delegati firmata, & consensu etiam cum inscriptione nominis illam accipientis, *ib. n. num. 13.*

Ut Bulla prosit, non est necesse, ut eam quis secum ferat, vel manu tangat, quando vult aliquo ejus privilegio uti, sed satis est eam domi retineat, quamvis in alia civitate, immo etiam apud absentem: Non potest tamen relinquere apud distributorem, seu Thesaurarium, *ib. num. 14.*

Si Bulla amittatur inculpabiliter, potest adhuc amittens ejus privilegium uti; secus si consulo amittatur, proiciatur, aut laederetur, *ib. num. 15.*

Potest Bulla sumi pro Petro a Paulo existente in

FERRAR. BIBLIOTHECA. X.

eadem civitate regni, seu provincia Bullae, si Paulus illam ferat ad Petrum, vel Petrum de acceptione moneat, & ipse Petrus acceptet, & si Paulus pro Petro elemosynam dedit, & Petri nomen in illa inscripserit, & pro Petro servet. Socus autem, si uterque extra Provinciam Bullae, *ibid. numer. 16. 17. & 18.*

Bulla non prodest Petro antequam sit admonitus de acceptione Bullae pro se facta a Paulo, sive in eadem sive in diversa civitate ejusdem Regni Bullae Petrus & Paulus existant, etiamsi Petrus acceptionem Bullae Paulo commiserit, & ipse Petrus sciat Paulum esse diligentissimum in exequendis ejus negotiis, seu quolibet anno solitum esse eodem die pro se Bullam accipere, *ib. num. 19.*

Bulla communis potest eodem anno bis sumi, data utraque vice elemosyna taxata, ac secunda quid operetur, assignatur. Et tertio poterit iterum, seu bis accipi eodem anno Bulla pro defunctis, *ib. n. 20.*

Per communem Bullam Cruciatæ varia conceduntur privilegia; & primo conceditur amplissimum privilegium varia completens circa tempus Interdicti; assignantur, simulque eluciduntur, *ib. n. 21.*

Secundo, conceditur privilegium vescendi ovis, lactiniis, & carnibus diebus juniorum durante Bulla; ad carnes nisi necessitas patienti sit certa, requiritur consilium utriusque Medici, ejus nomine quid veniat explicatur; ad ova, & lactinia sufficit Bulla, *ib. num. 29. ad 31.*

Ratione Bullae Cruciatæ possunt omnes non excepti etiam sine consilio utriusque Medici vesci ovis & lactiniis cunctis diebus juniorum etiam Quadragesimalium, & assignantur excepti per Bullam communem quoad jejunia Quadragesimalia; *ibid. num. 32.*

Ex praedictis exceptis per Bullam communem varii per aliam Bullam vocari solitam Bulla lactiniarum possunt vesci ovis, & lactiniis etiam in Quadragesima, excepta hebdomada sancta, quae incipit a Dominica Palmarum inclusive, & assignatur taxa, *ibid. num. 33. & 34.*

Regulares utriusque sexus non possunt uti Bulla lactiniarum quoad jejunia Quadragesimalia, exceptis Episcopis non assumptis ex Ordine Minorum, *ib. num. 35.*

Cardinales Regulares an possint uti dicta Bulla lactiniarum, *ib. num. 26.*

Cardinales Seculares non Presbyteri per solam Bullam communem Cruciatæ vesci possunt ovis, & lactiniis per totam Quadragesimam, etiam in majori hebdomada uti ceteri Seculares, *ib. num. 37.*

Sic etiam Novitii, & Novitiae cujuscumque Religionis, Religiosi Ordinum Militarium etiam S. Jo. Hierosolymitani, & annus sexagenarius sufficit interceptus, *ibid. num. 38. ad 40.*

Tertio, conceditur privilegium quoad varias Indulgentias, & participationem bonorum Operum, *ib. num. 41. & 42.*

Quarto, conceditur privilegium lucrandi Indulgentias Stationum Almae Urbis, & remissive earum declaratio; *ib. num. 43. & 44.*

Regulares utriusque sexus licet sine Bulla nequeant lucrari Indulgentias ipsius Bullae, possunt tamen lucrari omnes alias sibi aliunde concessas, nec eadem necessaria est ad Indulgentias Jubilaei, *ib. num. 45. & 46.*

Quinto, conceditur maximum privilegium circa absolutiorem a reservatis, & acquisitionem Indulgentiarum plenarie semel in vita, & semel in articulo mortis cum electione Confessarii, cujus qualitas, ac facultas exponitur, atque solum foro interno suffragatur, *ib. num. 47. ad 50.*

Regulares, & Moniales non possunt uti Bulla Cruciatæ eligere sibi Confessarium quoad casus reservados, nec Moniales eligere alios Confessarios, quam approbatus ab Ordinario ad audiendas earum Confessiones, *ib. num. 51. & 52.*

Sexto, conceditur privilegium quoad commutationem votorum, quibusdam exceptis, etiam extra confessionem, sed cum impositione elemosynæ à Confessario, & quæ, *ib. num. 53. & 57.*

Septimo, conceditur Commissario Generali Cruciatæ facultas suspendendi Indulgentias (exceptis illis concessis Regularibus Mendicantibus, peculiaribusque omnium Regularium facultatibus, & Jubilæo) & postea illas revalidat pro summentibus Bullam, necnon pro solemniori promulgatione Bullæ suspendit Interdictum locale à quocumque Iudice positum per octo dies ante, & octo post promulgationem, & sic probabiliter per dies 17. *ib. à num. 58. ad 64.*

Octavo, conceditur Commissario Generali facultas faciendi compositionem super bonis male habitis, illicite retentis, aut usurpatis, quando eorum Dominus omnino ignoratur, & late expenditur, qualiter, & in quibus casibus compositio fieri possit, vel non, *ib. num. 65. ad 75.*

Assignatur taxa pro una Bulla compositionis solvenda à qualibet persona, sive privata, sive insigni, ac advertitur obtinentem debere existere in regno, ubi Bulla promulgatur, vel ad illud personaliter declinare, *ib. num. 76. & 77.*

In Bulla compositionis debet inscribi nomen accipientis, & Commissarii cum appositione sigilli ejusdem: Non est tamen necesse, ut conservetur, sicut Bulla communis, atque prodesset potest etiam defuncto, qui pro exoneranda conscientia inunxit hæredi, aut alteri, ut necessarias ad id Bullas pro se acciperet, *ib. num. 78. & 79.*

Nono, conceditur etiam Bulla pro defunctis, qua elargitur Pontifex Indulgentiam plenariam per modum suffragii applicandam ab ipso Bullam sumente cuicumque Animæ sibi benevisæ, & usus invaluit, ut in illa inscribatur nomen Defuncti, & Accipientis, *ib. num. 80. ad 82.*

Taxa hujus Bullæ est, quod erogentur duo Regales à quibusvis personis sive insignibus, sive privatis, & una non potest applicari pro pluribus: possunt tamen pro eadem anima sumi singulis annis duæ Bullæ, *ib. num. 83. ad 86.*

Qui Bullam pro defuncto accipit, & illi applicat, non est necesse, quod sit in gratia, nec quod Defunctus obierit in loco Bullæ, *ib. num. 87. & 88.*

Notatur quando liberetur Anima per Indulgentiam hujus Bullæ, & quod semel facta applicatione pro tali anima non potest amplius variari, *ibid. num. 89. & 90.*

Peculiariter de Bulla Cruciatæ pro Hispania loquitur, *ibid. in not. ad * num. 6. & seqq.*

Exemplar datur per extensum Bullæ Cruciatæ, *ib. in nota * sub num. 12.*

BULLATIONIS, seu stigmatis poena quæ sit? Vide *verb. Poena art. 2. num. 3.*

C

C A D A V E R.

Cadavera nequeunt sepeliri, aut reponi sub altari-bus, neque sub gradibus eorum, aut bradellis; Et si ibi reperiuntur, non debet in illis celebrari, donec alio transferantur; Vide *verb. Cadaver num. 1. & 2.* Cadaverum capse, deposita, seu conditoria in ecclesiis super terram existentia debent omnino moveri, & cadavera defunctorum in tumbis profundis infra terram collocari, non prohibentur tamen monumenta marmorea muris, seu columnis adhærentia, præsertim amotis cadaveribus à locis aliis, *ib. num. 3. & 4.*

Cadavera pauperum fidelium gratis omnino tumulari & sepultura traditi debent, nec ad emendicandam elemosynam publice possunt exponi, nec prohiberi, ne cadaver sepeliatur occasione juris sepultura, *ib. num. 5. 6. & 7. & in add. Auct. num. 56.*

Cadavera decedentium in Parochia, ad cujus ecclesiam

Capitulum cathedralis ecclesiæ translatum est, non possunt levari per ipsum Capitulum, seu Canonicos nisi requisito Parocho dictæ ecclesiæ, *ib. num. 8.*

Cadavera defunctorum levare de domo propria nullo modo licet Regularibus, & Presbyteris Secularibus nisi de licentia, & consensu proprii Parochi vocato tamen, & renuente per se, vel per alium intervenire, tunc possunt Regularibus absque eo deferre cadavera in eorum ecclesiis sepelienda, *ib. num. 9. & 19.* Cadaver illius, qui elegit sepulturam apud Regulares, est restituendum eis simul cum oblationibus, si fuerit sepultum in cathedrali, *ib. num. 11.*

De variis competentis Parochorum circa cadavera sepelienda in ecclesiis Regularium, & viceversa de variis Regularium juribus supra Parochum in cadavera sepelienda in propriis ecclesiis juxta Resolutiones Sacrarum Urbis Congregationum, *ibid. in add. Auct. num. 34. ad 45.*

Cadavera defunctorum deferri possunt ad ecclesiam pro beneplacito suorum, non tamen sepeliri, nisi post competens temporis spatium, nec deferri ad sepulturam curru clausa, *ib. num. 12. & 13.*

Cadavera alicubi deposita ad tempus transferri possunt ad proprium sepulchrum absque alia licentia; secus si tradita fuerint perpetuæ sepultura, & pro transportatione de uno ad alium locum non solvitur gabella, *ib. num. 14. & 15.*

Cadavera exhumari non debent pro capienda Informatione absque licentia, & assignatur, qualiter ad id Episcopus possit, vel non, *ib. num. 16. ad 18.*

Exhumari nequeunt cadavera sine licentia Sacre Congregationis pro recognitione faciendâ à Curia Seculari, *ib. in add. Auct. num. 54.*

Si cadaver occisi à seculari fuerit personæ ecclesiasticæ, qualiter sentiat Sacr. Congr. Immun. quoad recognitionem, traditur, *ib. num. 19.*

Solet dari facultas Episcopo concedendi licentiam absque violatione immunitatis ecclesiæ transportandi cadavera, & vulneratos à loco immuni pro recognitione corporis delicti pro octo casibus, præmissa ab Ordinario solita protestatione, *ib. n. 20.*

Solus Episcopus, seu ejus Vicarius Generalis concedit licentiam exhumandi cadavera laicorum pro recognitione faciendâ extra ecclesiam, & locum immunitem, etiamsi ipsa cadavera fuerint sepulta in ecclesiis Regularium, aut essent Regularium, *ibid. num. 21. & 22.*

Cadaver, quod alicubi positum non est per modum depositi, sed traditum perpetuæ Sepultura, exhumari non licet, *ib. in add. Auct. num. 53.*

Varie proponuntur regulæ ad dirimendas controversias super exhumatione cadaverum juxta casus circumstantias, *ib. in nov. add.*

Cadavera defunctorum cum ululatibus ad ecclesiam associare non est permitendum, *ibid. num. 23. & 24.*

Qualiter procedendum, & quæ praxis circa cadaver excommunicati, *ibid. num. 25. ad 28.*

Injungitur Vicario, ut prævia absolutione tradat eccles. sepultura cadaver occisoris Clerici, qui duobus diebus ante ejus obitum petit confiteri, & absolvi à simplici Confessario existimans se esse in periculo vitæ, *ib. num. 29.*

Quando Parochi parati sunt sepelire cadavera occisorum, non competit jus ea sepeliendi Confraternitatibus aggregatis Archiepiscopato itati mortis de Urbe; Vide *verb. Confraternitas art. 1. num. 44.*

Cadavera induta habitu Regularium possunt deferri ad sepulturam sine alio pallio, vel tegumento superimposito, non obstante quacumque ordinatione, vel prohibitione Ordinariorum locorum, etiam sub censuris facta; Vide *verb. Habitus n. 46.*

Cadavera in quacumque hora diei deferri possunt ad ecclesiam, de nocte vero non nisi de licentia Ordinarii, *ib. in add. Auct. num. 30.*

Quoad tempus humationis cadaverum servanda est synodus, *ib. in add. Auct. num. 31.*

Parochi jurisdictione super cadaver durat quousque tran-

transeat in aliorum jurisdictionem; Et quando dicatur transire cadaver in aliorum jurisdictionem, *ib. in add. Auct. num. 32.*

Cadavera recto tramite ad ecclesiam deferri debent, *ib. in add. Auct. num. 33.*

An ad Parochum spectet facere officium funebre super cadaveribus sepeliendis in ecclesiis, & oratoriis publicis confraternitatum, *ibid. in add. Auct. num. 46.*

Quid spectet ad confraternitatem Salutis in humatione cadaverum; Vide *ibid. in add. Auct. n. 47.*

Consuetudo benedicendi cadavera ad Ecclesiæ portam, & in funeribus, servanda est, *ibid. in add. Auct. num. 48.*

Domus antequam cadaver efferatur, possunt hæredes super eo officia recitare facere cuicumque libuerit, & iisdem licet pro libito asportare cadaver è propria domo ad quacumque aliam ecclesiam per modum depositi, usque ad horam illud tumulandi in paræcia, vel ecclesia Regularium, *ibid. in add. Auct. num. 49. & 50.*

Cadavera non sunt sepelienda privatim sine lumine, Cruce, & Parocho, *ib. in add. Auct. num. 51.*

Restituendum est cadaver ecclesiæ, in qua defunctus sepulturus elegerat, una cum emolumentis quarta deducta, *ib. in add. Auct. num. 52.*

Defunctorum cadavera non possunt vulgo arrestari, seu sequestari ob delicta civilia etiam erga mensam, *ib. in add. Auct. num. 55.*

CADUCITAS quando incurritur, vel non, ob non solum Canonem? Vide *verb. Emphyteus art. 3. d. num. 6. ad 12.*

CÆCUS.

Cæcus an, & quando excusetur à recitatione divini officii? Vide *verb. Officium Divinum art. 1. d. numer. 1. ad 8.*

Cæcus Canonicus lucratur distributiones quotidianas; Vide *verb. Distributiones quotidianæ num. 14.*

CÆLIBATUS.

Cælibatus initio præscriptus fuit, tam in Orientali, quam in Occidentali Ecclesia. Vide *verb. Cælibatus in add. Auct. num. 1. & 2.*

Græcis ministris suadetur à Ben. XIV. *ib. num. 3.*

CÆREMONIÆ.

Cæremoniæ unde dictæ? Vid. *verb. Magister Cæremoniæ num. 10.*

Cæremonias Baptismi, & Confirmationis concernentia; Vide *verb. Baptismus art. 6. d. num. 12. ad 17. & verb. Confirmatio art. 3. d. num. 21. usque in finem.*

CAIN ubi genitus, & quo mundi anno? Vide *verb. Mundus num. 48.*

CALIX.

Calices primis ecclesiæ temporibus poterant esse etiam lignei, & vitrei, nunc tam ipsi calices, quam patenæ debent esse de auro, vel argento, vel saltem stanno ob magnam pauperum; Vide *verb. Calix num. 1. & 2.*

Calices, & patenæ debent consecrari, ac Chrismate perungi, quod de jure ordinario spectat ad Episcopos, ex privilegio tamen illi possunt etiam Abbates, alique Prælati usum Pontificalium habentes, dummodo id faciant pro solo usu suarum ecclesiarum, aliter contra eos possunt procedere Episcopi, & quomodo, *ib. num. 3. ad 6.*

Privilegium consecrandi calices, & patenas potest à Summo Pontifice concedi etiam simplicibus Sacerdotibus, idque praxi jam præstitum sat comprobatur, *ibid. num. 3. ad 9.*

De Vicariarum Generalium ab Episcopo Vicario Apostolico in Indiis constitutorum potestate circa be-

nedictiones calicum, patenarum & altarium portatilium, *ibid. in num. 10. ad 18.*

Probabile est calicem non consecratum remanere consecratum, si in eo bona fide celebretur, probabilius tamen est ulterius requiri consecrationem cæremonialem, *ib. num. 19. & 20.*

Calix, patena, & alia ornamenta, quæ immediate attingunt Corpus, & Sanguinem Christi, non possunt tangi à Laicis, & multo minus à Fœminis, *ibid. num. 21. 22. & 23.*

Facultas tangendi vasa sacra vacua videtur etiam concessa Acolythis in ipso missæ ministerio, & ex privilegio etiam laicis, & Clericis nondum in Sacris constitutis Regularium, ac Monialibus Sacristanis, *ib. num. 24. & 25. & in nov. add.*

Non habentes præfatam facultatem, si absque rationabili causa, & sine morali necessitate tangant vasa sacra, peccant saltem venialiter, *ib. n. 26.*

Calices aliaque vasa sacra urgente necessitate possunt vendi, at solum ecclesiasticis personis possunt integra sine fractione vendi, nec potest plus exigi ratione consecrationis, *ib. num. 27. & 28.*

Calix in Sacerdotum defunctorum manibus non debet poni; vide *verb. Sacerdos num. 69.*

Quis teneatur præstare calices, & alia ornamenta ecclesiæ Parochiali, deficientibus, vel non sufficientibus redditibus Fabricæ, *ib. in nov. add.*

CALVARIUM.

Calvarium unde nomen traxerit. Vide *verb. Calvarium in add. Auct.*

CALUMNIATORUM poena quæ sit? Vide *verb. Poena art. 2. d. num. 66. ad 69.*

CAMBIUM.

Quid, & quotuplex sit? & an sit licitum.

Cambium unde veniat, quid significet & sit, ac quomodo differat à ceteris contractibus? Vide *verb. Cambium num. 1. ad 5.*

Quis dicatur Campsor, & quis Campsarius, *ib. num. 9.*

Cambium est duplex, reale, & siccum: atque reale subdividitur in reale minutum, seu manuale, & reale locale, seu per literas, & explicatur, *ibid. num. 7. ad 15.*

Cambium siccum quale sit, & quare sic dictum? estque illicitum, *ib. num. 16. ad 18.*

Cambiorum usus, seu negotiatio ex duplici fine lucrandi ob publicum Reipublicæ bonum, & ob privatam campsorum utilitatem inducta est; estque licita servatis conditionibus, quæ assignantur, *ibid. num. 19. ad 22.*

Cambiorum negotiatio potest etiam licite exerceri à qualibet persona privata, & aliquid lucrum, seu utilitatem recipere ex cambiis, quæ ex proprio arbitrio, & libertate exercet, *ib. num. 23.*

Immo etiamsi personæ privatæ per decretum Principis, seu Reipublicæ prohibeantur negotiationem cambiorum exercere, contractus suorum cambiorum subsistunt, & servata justitia pretii nulla restituendi obligatio sequitur, nec peccant mortaliter, nisi sua cambia cedant in grave detrimentum Reipublicæ, *ibid. num. 24. & 25.*

Corrigitur hæc Auctoris sententia quantum ad liberationem à gravi culpa, *ibid. in not. nov. ad n. 25.*

Quando cambium simul, & semel æque prodest tam campsario, quam campso, is, qui prævenitur ab altero, potest ab illo lucrum cambii recipere, *ibid. num. 26.*

Familus, qui pecunias aureas accipit à domino, ut ipsas deferat pro solutione ad creditorem ejusdem domini, illasque commutat cum argenteis, acquisito in illa commutatione, seu cambio aliquo lucro, si satisfecit in integram creditorum intra debitum tempus,

pus, nec graviter peccat, nec ad ullam restitutionem obligatur suppositis tribus, quæ assignantur, secus autem si aliter expresse dominus intendat, *ibid.* num. 29. ad 31.

Cambium cum recambio, seu cum recursu, ab unis vocatum *Vesuntinum*, & ab aliis *Placentinum*, licet à variis velut licitum speculatione defendatur, tamen pro praxi est absolute rejiciendum velut purum mutuum, & palliata usura, adeoque cambium sicum duplicatum, *ib.* num. 32.

Cambium Francofurtense, seu cambium ad nundinas fieri potest licite ratione majoris lucri cessantis, quo diutius nundinae distant, & pecuniæ solutio differitur præsertim apud mercatores, vel ob alium titulum, qui adducitur, *ib.* n. 33. & 34.

Quid sit Cambium obliquum, & quid de hoc contractu sentiendum, *ib.* in *nov. add.* n. 35. & 36.

Cambium obliquum creari potest ex præexistentibus creditis, modo absit suffocatio debitoris; & quomodo ex creditis anterioribus creari valeat, *ib.* in *nov. add.* num. 37. & seqq. & n. 44. & seqq.

Nam cambium obliquum ex fructibus alterius cambii coarctatis creari possit, & quomodo, *ibid.* in *nov. add.* num. 40. ad 42.

An sustineatur cambium obliquum ex credito creatum, si præservata sit anterioritas, & potioritas ipsius crediti, *ib.* in *nov. add.* num. 51. & seqq.

In cambio obliquo à quonam ex contrahentibus debeatur fructus, *ibid.* in *nov. add.* num. 54.

An cessent fructus cambii obliqui per decoctionem debitoris, qui onus cambiandi assumpsit, & quid si aliter cum debitore in solidum se obligaverit, *ib.* in *nov. add.* num. 56. & 57.

An cessent fructus Cambii obliqui elapso tempore præfinito, *ibid.* in *nov. add.* num. 55.

An & quando prorogatum censi debeat cambium obliquum ad bicentium contractum, & deinde ad beneficium, *ib.* in *nov. add.* n. 60.

Nam fructus cambii obliqui conveniri à principio possint in certa quantitate, *ibid.* in *nov. add.* n. 57. §. De fructibus.

Nam in cambio obliquo dari possit fidejussor, vel recipi queat pignus, *ibid.* in *nov. add.* num. 28.

CAMPANA.

De campanarum origine contrariæ sunt Scriptorum opiniones; vide *verb.* Campana in *nov. add.* n. 33.

Campanarum usus expresse indicatur à Glossa in duobus versiculis, qui referuntur, & inde magis magisque campanarum usus referatur, *ib.* n. 1. ad 4.

Campanæ antequam in campanili collocentur, debent esse benedictæ, & consecratæ ab Episcopo, vel ab alio habente facultatem, & hoc de necessitate præcepti, atque Episcopus appensus non benedictas deponere, vel ne pulsantur prohibere potest, *ib.* n. 5. ad 7. & *verb.* Resolutiones in Decret. Pittoni, n. 18.

Benedictio campanarum ab Episcopo delegari non potest sibi inferioribus, nisi ex speciali Indulto Papæ, & qui habet Indultum, non potest aliis benedictionem delegare, nisi hoc illi concedatur expresse, *ib.* num. 8. & 9.

Privilegio benedicendi campanas gaudent Abbates, alique Prælati usum Pontificalium habentes; dummodo id faciant pro solo usu suarum ecclesiarum, *ib.* num. 10. *verb.* Abbas num. 31. *verb.* Benedictio art. 1. à n. 19. ad 21. & *verb.* Resolutiones in Indice 2. Merati num. 356.

Campanæ benedictæ pulsari haud possunt, nisi ad usus, quos refert Glossa *Extravag.* Quia cunctos, de *Offic. Custod.* *ib.* in *add. Auct.* num. 26.

De consensu Episcopi pulsari possunt campanæ benedictæ ad usus prophanos, *ibid.* in *add. Auct.* num. 27. & 28.

Episcopus prohibere non potest, ne campanas pro funeribus pulsent sine licentia ipsius Episcopi, *ib.* in *add. Auct.* num. 29.

Servanda est consuetudo pulsandi Campanam aliquot ictibus tam de sero, quam de mane, quando dicendum est officium defunctorum, *ibid.* in *add. Auct.* num. 30.

Servanda est consuetudo quoad mercedem Campanæ, quæ pulsatur occasione funerum, *ibid.* in *add. Auct.* num. 31.

Abusus est, quod Campana pro solis nobilibus pulsari reservetur, *ibid.* in *add. Auct.* num. 32.

Campanæ in Sabbato Sancto non possunt in aliqua ecclesia pulsari ante pulsationem in ecclesia cathedrali, vel matrice, & Regulare ratione hujusmodi pulsationis in Sabbato Sancto, possunt conveniri coram loci Ordinario; nisi consuetudo in contrarium esset legitima, vel ecclesie multum distarent, *ibid.* num. 11. ad 15. & *diff. verb.* Resolutiones n. 97.

Sicubi nec cathedralis ecclesia, neque matris habeatur, magis digna campanas prior pulsare debet Sabbato majoris hebdomadæ, *ib.* in *nov. add.* n. 35.

Quid si altera ex duabus ecclesiis in pari gradu positæ, quæ inter se alternatim habeant pulsandi campanas in majoris hebdomadæ Sabbato, in collegiatam fuerit erecta; Vide *ib.* in *nov. add.* n. 36.

Regulæ prohiberi non possunt, ne in aliis diebus præter Sabbatum Sanctum, pulsentur campanas in suis ecclesiis, & missas celebrent ante celebrationem missæ, & pulsationem campanæ in ecclesia cathedrali, vel matrice, & priusquam Parochi celebrent, *ib.* num. 16. ad 21.

Non una est Scriptorum opinio de disciplina interdictionis pulsationis campanarum in majori hebdomadæ, *ib.* in *nov. add.* num. 33.

Campanæ non sunt pulsandæ tempore Interdicti, quod tamen permittitur in festis quibusdam, quæ referuntur, *ib.* num. 12. ad 24.

Regulæ, quibus est à Sede Apostolica concessum, ut quedam proprii Ordinis Festa solemniter ritu tempore Interdicti generalis quacumque auctoritate possint celebrent, possunt illis Festivitatibus Sacra peragere, & divina persolvere, ac si interdictum minime appositum esset, *ib.* num. 25.

Campanarum pulsus an, & quomodo prosit defunctis? Vide *verb.* Suffragia num. 23.

CANCELLARIA, CANCELLARIUS.

Cancellariæ Apostolicæ Collegium quoad varia linearum; Vide *verb.* Cancellaria, Cancellarius n. 1. ad 3. sed post verba *Quomodo dividenda inter eos subde supplicationes, quæ pro labore accipere possint, à quo conficienda minutæ, quæ verba sunt à compositoribus omitta.*

Cancellariæ Apostolicæ regulæ observandæ pro expeditionibus literarum reformatæ, & præscriptæ sunt à variis Summis Pontificibus, describuntur, ac earum numerus indicatur, *ib.* num. 4. ad 6.

Cancellaria Apostolica, an & quomodo possit supplere in literis Apostolicis id, quod est omissum in supplicatione, *ib.* in *nov. add.* num. 33.

In quibusnam Cancellaria Apostolica possit literas Apostolicas corrigere; Vide *ib.* in *nov. add.* n. 34.

Cancellariæ Episcopalis exercitium non debet vendi, neque locari, sed exerceri per proprios Episcopi Ministros statuta provisione absque ulla participatione emolumentorum, *ib.* n. 7. & 8.

Emolumenta Cancellariæ debent sufficere pro solo Notario, & Sacra Cong. aliquando concessit Ordinario ut emolumentis Cancellariæ pro solvenda pensione, vel pro suis necessitatibus, *ib.* n. 9. ad 11.

In Cancellariis episcopalibus servanda est taxa Innocentiana, cujus præcipua quedam innuuntur, *ib.* num. 12. & 13.

Cancellarius Episcopi nihil accipere potest, nec ratione scripturæ, neque sigilli, neque laboris aut alio titulo quoad quedam, quæ assignantur, *ib.* n. 14.

Quoad alia vero, quæ quærentur, poterit aliquid percipere, si nullum sibi salarium, vel stipendium con-

stitutum fuerit, tuncque non nisi, ut adnotatur, *ibid.* num. 15.

Cancellarius Episcopi pro mercede copiarum processuum, sive Actorum, servare debet taxam pluries à Sacra Congreg. Episc. approbatam, *ib.* n. 16. & 17.

Cancellarius in exigendis emolumentis debet servare taxam Innocentianam in illis, in quibus ipsa taxa disponit; In reliquis vero, vel metropolitanam, vel propriam diocesis; dummodo non sit rigidior, & contra decreta Sacre Congreg. *ibid.* num. 18. & 19.

Scripturæ, & Instrumenta, quæ conficiuntur, & rogantur à Cancellario Episcopi tamquam Cancellario, servari debent in Episcopi Cancellaria, non autem transferri debent ad archivum Communivitatis; immo ad id cogi possunt etiam quoad acta ad monasterium Monialium spectantia, *ib.* num. 20. & 21.

Cancellarius Episcopi, etiam laicus, gaudet privilegio, & exemptione ab oneribus personalibus præsertim sordidis, quamvis extra diocesis delinquat, & dummodo tempore carcerationis actualiter inserviat, *ibid.* num. 22. ad 25.

Cancellarius curiæ, & mensæ episcopalis, qui non vivit expensis Episcopi, seu non est ejus comensalis, gaudet quidem privilegio fori, & exemptione à personalibus, sed non ab oneribus realibus, & mixtis, nisi concurrat legitima consuetudo ad ejus favorem, *ibid.* num. 26.

Cancellarius foraneus Archiepiscopi gaudet privilegio fori; & idem decretum fuit de Cancellario Abbatis, *ib.* num. 27. & 28.

Cancellarius foraneus curiæ episcopalis admittendus est ad Magistratum secularium, ne libertas ecclesiastica præjudicetur, ita tamen, ut quoad pertinentiam ad officium Magistratus non gaudeat privilegio fori, *ibid.* num. 29.

Cancellarius Vicarii foranei gaudet tantum privilegio fori; & Cancell. S. Officii censuratus ob recognitionem Cadaveris factam in loco immuni, ea cassata absolvetur, *ib.* num. 30. & 31.

Cancellarius, & alii Officiales curiæ laicalis facientes recognitionem corporis cadaveris præcipit in puteos Cortilis contigui habitationi Vicarii Generalis, non incidunt in excommunicationem, attento quod Vicarius dixerit talem recognitionem non spectare ad ipsum, sed ad curiam laicalem, *ib.* num. 32.

An, & quomodo Cancellarius Episcopi possit una cum ipso interesse, & assistere Scrutiniis, ac electionibus Abbatissarum in monasteriis Regularibus subiectis? Vide novissima Decreta Sac. Cong. Concil. allecta sub *verb.* Electio art. 4. num. 100.

CANDELA.

Candelarum benedictio in die Purificationis B. M. V. & earum dispensatio inter parochiales functiones connumerantur, ac prout ad proprios parochos spectant; tamen hæc possunt regulariter fieri in omnibus etiam ecclesiis collegiatis tam Regularibus, quam Secularibus; Vide *verb.* Candela num. 1. & 2. & *verb.* Benedictiones varæ art. 5. num. 1.

Candelas benedictas in die Purificationis B. M. V. ad ædes secularium Parochi transmittere non debent, sed juxta laudabilem, & observatam ab ecclesia universali consuetudinem in ecclesia populus eas recipere tenetur, *ib.* num. 3.

Benedictio, & distributio candelarum, cinerum, & palmarum, absentie, vel impedito Episcopo, pertinent non ad Hebdomadarium, sed ad primam Dignitatem, *ib.* num. 4. & *verb.* Resolutiones Sac. Cong. in Indice 1. Merati num. 96. & aliis ibi indicatis.

Episcopus non debet prætermittere dare candelas in die Purificationis B. M. V. & non debent recipi de manu Syndicorum, vel aliorum laicorum, sed Episcopi, & annotatur qualiter procedendum circa expensas, & quantitatem certæ, *ib.* num. 5. ad 8.

Candela benedicta debet Episcopo ministrari à prima Dignitate, & eam ab Episcopo accipere debet an-

te omnes, etiam ante Vicarium ille, qui candelam Episcopo ministravit, *ib.* num. 9. & 10. & *diff. verb.* Resolutiones num. 90.

Episcopo distribuite candelas, cineres & palmas præferendus est ille, à quo Episcopus prædicta recepit, postea Dignitates, & Canonici sacris vestibus induti, & ante alios Vicarius Generalis; & ita similiter alio distribuite, *ibid.* num. 11. & 12. ac *diff. verb.* Resolutiones num. 14. 90. 185.

Candela, & palma dantur Vicario Generali ante Canonicos, & Dignitates, exceptis iis, qui cum parentis assistunt Episcopo in Sede Pontificali existentibus, ut etiam tunc sunt priusthurificandi, *ib.* n. 13. ad 15. & *diff. verb.* Resolutiones n. 14. 90. 185.

Nec candela quatuor accendi, nec duo Capellani assistere debent ad missam Vicarii Generalis, *ib.* num. 16. & *diff. verb.* Resolutiones num. 215.

Candelas qui distribuit, detecto capite distribuere debet, *ib.* num. 17. & *diff. verb.* Resolutiones n. 200.

Candela in missa sunt accendendæ nec ante finem missæ extinguendæ, nec nimis parvæ adhibendæ, *ib.* n. 18.

Parochis ad funus intervenientibus, sive associandis, sive non, ab aliis Canonicis ejusdem Parochiæ distribui non debet candela major illa, quæ datur Superiori Regularium associato ab aliis fratribus, & differentia quantitatis candelarum pendet ab arbitrio hæredum, *ib.* num. 19.

Candela iidem non debetur Sacerdotibus aliis, & Canonicis major illa, quæ datur Regularibus. Vide *verb.* Parochus art. 3. num. 7.

Candela eadem accensæ in associatione cadaveris, deservire possunt, stante consuetudine, etiam circa feretrum in ejus tumulatione, *ib.* num. 20.

Candelarum, cereorum, & Intortitorum ardentium usus an, & quomodo prosit defunctis; Vide *verb.* Suffragia num. 26.

Residua Candelarum, quæ aliqua confraternitas vel locus pius impendit de suo in sepeliendis pauperibus gratis, nec à Parocho, nec à quocumque alio prætendi possunt, nisi subsit fraus aliqua, *ib.* in *add. Auct.* num. 11.

De candelis in associatione cadaverum, de candelis, quæ mittuntur ad ecclesiam parochialem in die commemorationis defunctorum, plura; Vide *ib.* in *add. Auct.* num. 22. 24. & 25.

Servanda est consuetudo circa candelas, quas prætendit Abbas, dum impeditur mitti ad funera crucem ecclesiæ suæ, *ib.* in *add. Auct.* num. 23.

CANDELABRUM.

Candelabrum septimum non adhibetur in vespere, neque in missis defunctorum, licet ab Episcopo celebrentur, sed solum in missis solemnibus ab Episcopo celebrandis. Vide *verb.* Candelabrum num. 1. & *verb.* Resol. Sac. Cong. in Indice 1. Merati num. 60.

Candelabrum septimum non debet poni super altare, quando solemniter celebrat Episcopus suffraganeus, *ib.* num. 2. & *verb.* Coadjutoria, Coadjutor n. 101. & *diff. verb.* Resolutiones in decretis Pittonii num. 91.

Candelabrum septimum interdicitur Inferioribus Episcopo usum Pontificalium habentibus, *ib.* num. 3. & *diff. verb.* Resol. in Indice 1. Merati num. 338.

CANES.

Canes venatici teneri, & alii non possunt ab Episcopo, Presbyteris, Diaconis, Subdiaconis, ac Minoribus, & assignantur pœnæ; Vide *verb.* Canis numer. 1. ad 3.

Canes in ecclesiam inferri non possunt; & in monasteriis Monialium neque masculi, neque feminae retineri, *ib.* num. 4. & 5.

CANONES.

Canones Apostolorum; Vide *verb.* Apostolus num. 16. Ca-

Canones Penitentiales utiliter in multis synodis sunt impressi, Vide *verb.* Canones in *add. Auctor. n. 2.* Canonica statuta ab omnibus sunt custodienda, præsertim ab Episcopis; *ibid. in add. Auctor. num. 3.*

CANONICATUS, CANONICUS.

Quid sint Canonica, seu Canonicatus, & Canonici, & unde dicantur.

Canonica, vulgo Canonica est Jus spirituale, quod provenit ex electione, seu receptione alicujus in Fratrem seu Canonicum, & elucidatur quid tale jus inferat, ac præferat, qualiterque Canonicum constituat; Vide *verb.* Canonicatus, Canonicus *art. 1. num. 1. ad 5.*

Canonici nomen idem est, ac Regularis à voce græca *canon*, quæ regulam significat, & Canonicorum prima origo fuit in monastica disciplina, eorumque perfectus per S. Augustinum, ac ad ejus exemplum, per plurimos Episcopos declaratur, necnon unde primam Canonicorum, & Præbendarum origo nomen, & usus; *ibid. num. 6. ad 10.*

Canonici unde dicti, & de varia Canonicorum tum Secularium, tum Regularium origine; Vide *ibid. in nov. ad num. 11. & seqq.*

Canonicorum cathedralium Dignitas; Vide *verb.* Beneficium *art. 1. in nov. add.*

Alia vide tom. 10. in *Append. Decret. in Florentina Præminentiarum. Aquipendii Indulti. S. Marci Asten. Officii Fabricarii. Cathacen. Urgellen. Bambergens. Canonicatus. Acerarum, Salernitana Edictorum. Romana Fruantum Canonicatus. Viterbien. Caserti Maris Primiceriatu.*

CANONICATUS quoad collationem, & possessionem.

De jure collatio Canonicatum in ecclesiis Cathedralibus simultaneæ spectare præsumitur ad Episcopum, & Capitulum, consuetudo tamen in contrarium attendi debet, tum quoad Episcopum, tum quoad Capitulum; Vide *verb.* Canonicus *art. 2. numer. 1. & 2.*

Consuetudo Canonicatus, & Dignitates conferendi à Capitulo irrequirit Episcopo probatur ex collationibus factis tantum ab eodem Capitulo, & præscribitur spatio 40. annorum; *ibid. num. 3. & 4.*

Nedum in ecclesiis cathedralibus, sed etiam in collegiatis secularibus collatio, seu provisio Canonicatum spectat simultaneæ ad Episcopum, & Capitulum, nisi consuetudine aut pacto ad solum Episcopum devoluta sit, & tunc excludit reservationem in vim alternativæ; *ibid. num. 5. ad 8.*

Quando Canonicatus sunt simultaneæ collationis, Indultum concessum Ordinario suffragatur etiam Capitulo, immo tunc si Ordinarius reperitur exemptus à regula S. Cancellariæ, exemptio prodest etiam Capitulo; *ib. num. 9. & 10.*

In collationibus simultaneis Episcopi, & Capituli tantum potestatem habet Episcopus solus per se, quantum totum Capitulum, & contra, ac dissertur quid stante discordia inducatur; *ibid. num. 11. 12. & 13.*

Sede Episcopali vacante, vel Episcopo à beneficiorum collatione suspensio, stante simultaneæ, collatio spectat ad Capitulum jure proprio: Sicut è contra, effecto inhabili Capitulo; *ibid. num. 14.*

Possessio Canonicatus, sive Dignitatis, quæ sit de Capitulo, capitulariter capi debet, aliter est nulla, nec est manutentibilis, quamvis fuisset capta de mandato Executoris literarum Apostolicarum; *ibid. numer. 15. 16. & 17.*

Ut possessio dicatur capitulariter capta, debet convocari Capitulum ad sonum campanæ sub nullitatis rigore, nec de soni atestatione statui Notario sine testibus; *ibid. num. 18. & 19.*

Possessio, ut dicatur capta, debet Canonicus sedere in Sede propria Canonicatus, de quo agitur,

& non in alia, & capta hora missarum cum assignatione stali in choro, & loci in Capitulo, est sufficiens; *ibid. num. 20. & 21.*

Habetur possessio pro capitulariter capta, si Capitulum sine justa causa eam tradere recusavit, & eam allegans, eam probare debet; *ibid. num. 22. & 23.*

Habetur etiam pro capitulariter capta, si prima Dignitas demandavit convocari Capitulum, & vocati noluerint intervenire, nisi duo vel tres Canonici, vel etiam unicus aliis injuste reluctans; *ibid. num. 24. & 25.*

Aliquo impedimento existente, propter quod possessio capitulariter capi non possit, sufficit, si aliter capiatur, & quod sit legitime capta justificatur ex actibus Canonicibus per Canonicum gestis cum presentia, & patientia Capituli, nunquam tamen in præjudicium tertii; *ibid. num. 26. ad 29.*

An Canonicus, qui factò alterius injuste impeditus fuit, quominus possessionem Canonicatum apprehenderet, pro possessore à principio habendus sit tum contra ipsum impediendum, tum contra tertium, cui jus interim fuit quæsitum; *ibid. in nov. add. num. 45. & seqq.*

Canonicatum injuste possidens, superveniente sibi novo titulo valido, potest continuare possessionem ipsam de facto, mutato solum primo jure & titulo possessionis, quæ mutatio ipso jure statim facta, intelligitur data notitia secundum tituli, etiam absque alia declaratione; *ibid. num. 30.*

Immo si Canonicus falsus diu stetit in possessione, & deinde à Papa obtinuit provisionem, non est necessaria nova apprehensio, & installatio; *ibid. num. 31.*

Pro admissione ad possessionem Canonicatum, aut Præbendam, & distributionem quotidianarum, sunt prohibite certæ conditiones, seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones &c. *ibid. n. 32. 33. & 34.*

Idcirco consuetudo donandi aliquid in ingressu, & admissione alicujus ad Canonicatum est sublata per Concilium, prout & illa, secundum quam provisio solvunt ceteris prandium, & talis consuetudo est abolenda, & assignatur etiam alia consuetudo per idem Concilium abrogata; *ibid. num. 35. & 36.*

Nequidem Episcopus cum consensu Capituli statueret potest, ut aliquid minimum solvatur in ingressu Canonicorum, nec e licet quidquam sibi accipere pro collatione Canonicatus, non obstante etiam immemorabili; *ibid. num. 37. & 38.*

Non improbantur autem statuta, & consuetudines de serviendo per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendi interim de massa grossa; vel de inserviando ante illius participationem per plures annos, missasque celebrandi gratis; *ib. n. 39. & 40.*

Valet etiam, & servanda est consuetudo ecclesiæ Astensis, quod fructus spectent ad Capitulum, donec Beneficiatus sit Sacerdos, ut etiam constitutio facta per Episcopum, & Capitulum post Trident. ad solvendam certam quantitatem ratione novæ possessionis Canonicatum pro fabrica ecclesiæ; *ibid. numer. 41. & 42.*

Consuetudo, ut duobus primis annis, quibus quis fuerit Canonicus, fructus sint heredum antecessoris, non comprehenditur in prohibitione, reprobatum tamen etiam immemorabilis non admittendi ignobilem, & parum scientificum in Canonicum Cathedralis; *ibid. num. 43. & 44.*

Occasione questionis, an Capitulum pro possessione Canonicatus aliquid exigere possit, varia ad Canonicum Juris historia pertinentia referuntur, *ib. in nov. add. num. 48. & seqq.*

Interpretatur Concil. Trident. *sess. 24. cap. 15. de reform. ibid. in nov. add. num. 50. & seqq.*

An, & quando condi valeat statutum de aliquo exigendo à Canonicis pro Canonicatus possessione; *ibid. in nov. add. num. 59. & seqq.*

CA-

CANONICATUS quoad ætatem requisitam in Canonici, & Dignitatibus, & quoad tempus, intra quod tenentur suscipere Ordines annexos suis Canonicatibus, & Dignitatibus.

Variam ecclesiæ disciplinam circa ætatem Canoniorum ecclesiarum cathedralium; Vide in *verb.* Canonicatus, *art. 3. in nov. add. num. 34.*

Ætas requisita, & sufficiens ad obtinendum Canonicatum in ecclesia collegiata est ætas 14. annorum, si ex sua fundatione, vel statuto, aut consuetudine nullum requirat Sacrum Ordinem, idque etiam in collegiata, in qua spectat cura animarum Canonici, non uti singulis, sed uti unitis; si autem è contra requiritur ætas 25. annorum saltem inceptorum, quæ nec est necessaria, quando Canonicatu, vel Dignitati cura animarum non subest principaliter, sed solum accessorie est ipsi unita; *ibid. num. 1. vel verb. Ætas, ad quod remittitur circa ætatem requisitam ad Dignitates sine cura in collegiatis sub num. 24. & 25. & in nov. add. num. 36.*

Ætas requisita, & sufficiens ad Canonicatus cathedralis, ubi est facta distributio Sacrorum Ordinum, est illa, quam exigit Ordo Canonicatus: at ubi non est facta talis distributio, requiritur ætas annorum 22. inceptorum; *ibid. num. 7. & 8. & in nov. add. num. 55.*

Quandonam dicatur consuetudo vel statutum advenisse nec ne Ordinem Sacrum Canonicatibus; *ibid. in nov. add. num. 37.*

Interdum onus susceptionis Sacri Ordinis afficit Canonicos, non item est adnexum Canonicatibus, & de hujus propositionis effectibus; Vide *ibid. in nov. add. num. 38. & 39.*

Ætas requisita ad Dignitates, vel personatus, quibus nulla subest cura animarum, in cathedralibus est 22. annorum, ubi vero subest, requiritur ætas 25. annorum saltem inceptorum, & hæc etiam requiritur ad Dignitatem ecclesiæ cathedralis, cui fit distributio missæ cantate per turam infra hebdomadam; *ibid. num. 9. ad 11.*

Canonici supranumerarii possunt recipi in anno 14. sed adveniente tempore Præbendæ, debent esse in ætate integra; *ibid. num. 12.*

Canonici, qui in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis obtinent Canonicatus, Dignitates, vel Personatus, quibus aliqui Ordines sunt adnexi, tenentur eundem Ordinem requisitum intra annum suscipere, & ideo debent in ea ætate constitui esse, ut infra annum possint ad Ordinem requisitum promoveri; *ibid. num. 13. ad 15.*

Annus statutus ad se promoveri faciendum ad Sacros Ordines computari debet non à tempore collationis factæ, sed à die habitæ pacificæ possessionis; dummodo per provisionem non steterit; *ibid. num. 16.*

Canonici, qui ad Sacros Ordines suis Canonicatibus, Dignitatibus, vel Personatibus adnexos se intra annum, justo impedimento cessante, promoveri non faciunt, ex tunc donec promoti fuerint, privantur voce in Capitulo, & dimidia parte distributionum; *ibid. num. 17.*

Immo Canonici ad requisitos Ordines infra annum non promoti possunt alii poenis, etiam privationis puniri: & prædicta privationis dimidia partis distributionum poena locum habet, quamvis intersint divinis, & officium recitent, nec ad id suffragatur contraria consuetudo; *ibid. num. 18. 19. & 20.*

Poena privationis dimidia partis distributionum respectu prælatorum locum habet, quamvis reliqua dimidia pars, quæ superest, non sufficiat ad sustentationem Canonici, ea tamen poena non intelligitur de extraordinariis distributionibus, quæ scilicet dantur pro funeralibus, seu anniversariis, nisi hæc sint unitæ cum horis; *ibid. num. 21. ad 23.*

Nullam tamen poenam incurunt Canonici, si ad Ordines requisitos non promoveantur intra annum propter justum impedimentum; ut nec etiam incurrit dispensatus à Papa, ut in ætate v. gr. 16. annorum,

FERRAS. BIBLIOTH. TOM. X.

vel in alia sufficienti Canonicatum in cathedrali obtinere possit; *ibid. num. 24. & 25.*

Canonicus dispensatus super ætate ad obtinendum Canonicatum, si promoveri non curavit ad Ordines, postquam ad legitimam ætatem pervenit juxta formam in dispensatione præscriptam, distributiones non acquirit, quamvis choro inserviat, ac non prius cogendus est ad Sacros Ordines promoveri, quam ad annos pervenerit; *ibid. num. 26. & 27.*

Canonicus in sacris non constitutus vocem in Capitulo aliquo pacto acquirere, seu præscribere non potest, & non Subdiaconus nec vocem consultivam in electionibus, & synodo habet; *ibid. num. 28. & 29.*

Præsides vero in Capitulo, etiam si non sit in sacris, in eo proponere, ac resolutiones accipere potest, atque Prælo ecclesiæ collegiata, etiam si Sacris Ordinibus careat, præsentia, ac vox in Capitulo competit; *ibid. num. 30. & 31.*

Canonicus in ecclesia collegiata habens Canonicatum, cui neque jure communi, neque ex consuetudine, institutione, aut statuto annexus est aliquis Ordo, præsertim Sacer, obtinere potest, & percipere distributiones, licet nunquam hujusmodi Sacrum Ordinem suscipiat, vocem tamen in Capitulo habere non potest; *ibid. num. 32. & 33.*

CANONICI, & Dignitates quoad Fidei professionem, & poenas eam omittentium.

Canonici, & Dignitates ecclesiæ cathedralis tenentur à die adeptæ possessionis ad minus intra duos menses Fidei professionem facere non solum coram Episcopo, vel ejus Vicario Generali, sed etiam coram Capitulo; & hæc magis ac magis declaratur; Vide *verb.* Canonicatus, *art. 4. num. 1. ad 3.*

Sede episcopali vacante non sufficit Fidei professionem facere coram solo Capitulo, sed debet etiam fieri coram Vicario Capitali, & ea fieri debet personaliter, & non sufficit per Procuratorem; *ibid. num. 4. & 5.*

De sententia Sac. Congregationis Concilii super professione Fidei emittenda à Canonici vel Beneficiatis per Procuratorem; *ibid. in nov. add. num. 35.*

Dato, quod provisio Canonicus presens in curia non possit statim ad residendum accedere, solet tunc Sacra Congreg. Concilii illum admittere ad professionem Fidei coram, & in manibus Datarii, vel Cardinalis Præfetti Sacre Congreg. & etiam coram Urbis Vicario, non obstante, quod in literis provisionis adsit decretum emittendi in manibus Episcopi; *ibid. num. 6.*

Fidei professionem tenentur denuo facere etiam illi Canonici, qui jam antea eam emisserant in adeptione alterius similis beneficii, & qui denuo adipiscuntur in cathedralibus ecclesiis Canonicatum, vel Dignitatem, quam antea habuerant, & dimiserant; *ibid. num. 7. & 8.*

Hæc Fidei professio fieri debet saltem intra duos menses à die adeptæ possessionis Dignitatis, vel Canonicatus in ecclesia cathedrali; talis tamen terminus non currit provisio, qui non accepit possessionem, quamvis per eum stet, quominus eam accipiat; Immo ad effectum ut incipiant currere prædicti duo menses, non sufficit fuisse adeptam possessionem, sed requiritur possessio pacifica; *ibid. num. 10. & 11.*

Si intra prædictos duos menses à die adeptæ realiter pacificæ possessionis talis Canonicus non emisserit dictam Fidei professionem, non per hoc solutus est ab obligatione illam impostorum emittendi; *ibid. num. 12.*

Canonici, & Dignitates ecclesiæ cathedralis tenentur ultro sese offerre ad faciendam Fidei professionem, adeo ut non requiratur ad hoc prævia monitio, & eam omittentes peccant mortaliter, nisi per ignorantiam, inadvertentiam, aut oblivionem ipsam facere omittant; *ibid. num. 13. ad 15.*

Canonici, & Dignitates cathedralis non facientes Fidei professionem uti supra, ultra peccatum mortale, incurunt etiam fructuum amissionem, in hac tamen

Hh non

non includuntur distributiones quotidianæ, nisi omnes redditus Canonicatus in iis consistant; *ibid. num. 16. ad 18.*

Predicta pœna amissionis fructuum intelligenda est solum de fructibus decurrendis post lapsum duorum mensium, & professio Fidei exposita facta non proficit ad recuperandos fructus amissos post dictos duos menses, sed solum ad acquirendos futuros; *ibid. num. 19. ad 20.*

Fructus Canonicatus, & Dignitatis, ob omissionem professionis Fidei non acquisiti debent applicari in usus pauperum, vel in fabricam ecclesie beneficii, si indigeat, quoties tamen omittentes habeant fructus distinctos, & separatos à mensa Capitulari; *ibid. num. 21. & 22.*

Episcopus non potest condonare huiusmodi fructus amissos ob non factam Fidei professionem sed solum S. Sedes, vel Sac. Congreg. *ibid. num. 23. & 24.*

Licet Canonici cathedralis omittentibus Fidei professionem possessio Canonicatus nihil suffragetur quoad fructuum perceptionem; suffragatur tamen quoad Titulum, & proprietatem talis Canonicatus, & quoad vocem habendam in Capitulo, & jus præcedentiæ, & cetera alia jura à die adeptæ possessionis, & inde jantur regula de trienniali ad effectum, ne possint molestari super Titulo; *ibid. num. 26. & 27.*

Quoad fructus tamen retinendos non suffragatur, nec eis prodest etiam longissima possessio, quando professionem Fidei non emiserint, unde in conscientia ante sententiam Judicis restitui debent fructus amissi ob non factam Fidei professionem; *ibid. numer. 28. & 29.*

Lex emittendi per Canonicos professionem Fidei non solvitur per consuetudinem etiam constantem, sed solum per expressam exemptionem; *ibid. in nov. add. num. 36.*

Coadjutores Dignitatum, & Canonicorum cathedralium de rigore juris communis, seu Concilii Trid. non tenentur emittere professionem Fidei, ut nec etiam Portionarii, Vicarii temporales, & alii provis de capellanis in ecclesia cathedrali, nec Canonici, & Dignitates ecclesiarum collegiatarum, & possidentes beneficia inferiora non Curata; hi tamen omnes, & ceteri Beneficij tenentur ipsam emittere vigore diocesanarum legum; *ibid. num. 30. ad 33.*

CANONICI quoad residentiam, chorum, & missam.

Canonici, sive cathedralium, sive collegiatarum tenentur saltem per novem menses, residere in ecclesiis sui Canonicatus, ita ut non liceat ipsis ultra tres menses, ab eisdem quolibet anno abesse. Vide *verb. Canonicus, art. 5. num. 1.*

Varia circa tres menses, quibus Canonici quolibet anno abesse possunt, adnotantur; *ibid. num. 2. ad 6.*

Residentia Canonicorum in ecclesiis cathedralibus & collegiatis non amplius regulatur à statutis, & consuetudinibus, sed à Concilio Trident. *sess. 24. cap. 2. de reform. Vide ibid. in nov. add. num. 128.*

Fundationum privilegij, quibus ultra tres menses Canonici abesse licet, non est derogatum à Tridentino, per quod nec sublata sunt statuta à Summo Pontifice in idem confirmata; *ibid. num. 7. ad 9.*

Ut Canonici abesse possint tribus mensibus à Concilio permissis, nec Episcopi, nec Capituli licentia, nec causa requiritur, & possunt Canonici tunc abesse etiam ex causa recreationis, non tamen pro eo tempore lucrantur distributiones quotidianas, sed solum fructus grossos, seu præbendam; *ibid. n. 10. & 11.*

Potest Episcopus ob legitimam causam dare Canonici suis facultatem, ut possint abesse per quatuor menses; *ibid. num. 12.*

Si per specialem aliquarum ecclesiarum constitutionem, aut consuetudinem longius servitii tempus requiratur, non est licitum Canonici per tres menses abesse, secus autem, si totius anni servitium requiratur; *ibid. num. 13. & 14.*

Collegiatis non insignibus Canonici excusantur à residentia, dummodo sint ecclesie ille rurales prorsus destituta, & in quibus supra hominum memoriam solitum non fuit residere, aut quæ adeo tenuis sint redditus, ut Canonici aliunde vivere debeant; *ibid. in nov. add. num. 129.*

Canonici non residentes per novem menses, seu per majus tempus sibi à sua ecclesia constitutum, incurrunt in penas Concilii Tridentini, & assignantur cum debitis advertentiis; *ibid. num. 15. ad 19.*

Pœnarum gradus contra Canonicos non residentes à Concilio præscripti sunt necessario servandi, antequam deveniatur ad privationem, aliis ipsa privatio, seu sententia privationis erit nulla; *ibid. numer. 20. ad 24.*

An Canonici, qui spatio decem & plus annorum non resederunt, puniri debeant privatione Canonicatum, non servato Ordine præscripto à Concilio Tridentino, de quo supra; *ibid. in nov. add. n. 130.*

Dantur ad id decreta Sacra Congr. Concil. Vide *ibid. num. 25.*

Ut possit procedi ad privationem Canonicatus contra Canonicum non residentem, expectandum est triennium completum, interim tamen potest Episcopus prævis citationibus per censuras contra procedere; *ibid. num. 26. & 27.*

Pœna Canonicorum non residentium possunt infligi etiam contra Canonicos Coadjutores cum futura successione, & illas non potest Episcopus remittere in totum, bene tamen ante sententiam minuire, vel augere; *ibid. num. 28. & 29.*

Canonici, si novem mensibus anni absque legitima causa à residentia notabiliter absint, ultra supradictas penas incurrunt etiam secundum multos culpam mortalem, & juxta quosdam etiam si velint quotidianas distributiones amittere, in quo tamen casu varij alij eos cum quibusdam restrictionibus à mortali excusant; *ibid. num. 30. 31. & 32.*

Dantur tamen aliquæ legitimæ causæ omnino excusantes à continua residentia, & ista generatim loquendo sunt quatuor, quæ enumerantur, ac satis reserantur; *ibid. num. 35. ad 37.*

Speciatim etiam conceditur, ut duo Canonici in servitio Episcopi occupati pro residentibus habeantur, & ii possunt assumi, sive ex cathedrali, sive ex collegiata; *ibid. num. 38. & 39.*

Canonici ex justa causa absentes non tenentur relinquere substitutum, ac per hunc interim deservire, non obstante immemorabili consuetudine; *ibid. n. 40.*

Canonici tenentur recitare officium in choro, nec ipsis potest Episcopus concedere, ut officium in sacristia, bene vero quandoque v. g. ob frigus, & etiam ad tres menses frigidiores tolerandum diebus tamen ferialibus; *ibid. num. 41. ad 43.*

In choro non est à Canonici inchoandum officium statim signo dato, sed elapsa tertia parte horæ, & tunc non expectandus Vicarius; *ibid. num. 44. & 45.*

Canonici sub onere, & obligatione restitutionis fructuum tenentur per seipsos psallere, sui canere in choro cum aliis, & ex decencia debent alta voce cantare, & Episcopus potest illos ad hoc hortari, sed non cogere; *ibid. num. 46. & 47.*

Canonici dum ecclesia harmonica modulatione utitur, satisfaciunt attente assistendo. Non possunt contra solitum cogi ad Matutinum ante ortum solis, tamen licet duo, vel tres tantum, ad officium in choro tenentur; *ibid. num. 48. ad 50.*

Canonici qualiter teneantur in choro quoad officium defunctorum, Graduales &c. *ibid. num. 51. ad 56. Vide tamen etiam verb. Officium, art. 1. num. 46. & artic. 3. num. 107.*

Canonicos potest cogere Episcopus ad præstandum juramentum de fideliter præstando in choro, nec possunt

sunt iidem à choro exire, nisi pœna venia Archidiacono seu Presidenti per salutationem, & ibidem confabulantes sunt punctandi tamquam absentes, nec debent habere stratum, vel tapetum, & divinis intererentes sine habitu Canonicali, & superpelliceo, debent punctari, & non permitendum, ut laici, dum divina celebrantur, stent, vel sedeant in choro; *ib. num. 57. ad 62.*

Canonici, vel Capellanum qualiter possit Ordinarius excusare à choro, & junior supplere vices Hebdomadarii; *ibid. num. 63. 64.*

De servitio à Canonici in choro præstando, de quo agit auctor, consulendus est san. mem. Benedictus XIV. in suis Institutionibus ecclesiasticis; *ib. in nov. add. num. 131.*

Canonici tenentur quotidie ad canendam missam conventualem seu mortali, etiam diebus quibus cantant aliquam missam votivam, vel pro defunctis; *ibid. num. 65. ad 69.*

Præterea missa conventualis in Quadragesima, Adventu, Quatuor Temporibus, & similibus, etiamsi occurrat festum duplex, non est omitenda, sed utraque Missa, nempe de Sancto, & de Feria, est celebranda; *ibid. num. 70. ad 72.*

In cathedralibus, & collegiatis non potest omitti altera ex duabus missis cantandis ob celebrationem Capituli Canoniorum; *ibid. num. 73.*

Missa defunctorum cantari debet à Canonici juxta legem foundationis etiam in illis diebus in quibus ex præscripto missalis cantatur alia missa pro defunctis, nec ob id missa conventualis omitenda; *ibid. num. 74. & 75.*

Canonici pro missa Conventuali, quam quotidie celebrare, & sacrificium pro Benefactoribus, & fundatoribus applicare tenentur, nullatenus possunt aliam elemosynam recipere, non obstante consuetudine, nec tenuitate reddituum, pro ea tamen debetur Canonici distributio ex missa communi; *ib. n. 76. & 77.*

Canonici, qui missam solemnem celebrat die Dominico, tenentur officium vespertinum facere eodem die post prandium, non obstante contraria consuetudine & qui celebrat eam, in qua chorus tenetur cantare symbolum, non potest illam prosequi eo tempore, quo à choro cantatur symbolum prædictum, nec in conventuali faciendi turificatio, si sit absque cantu, & Ministris; *ibid. num. 78. ad 80.*

Canonici missam celebrans in ecclesia, vel ex devotione, vel ex obligatione, tempore, quo cantatur una hora in choro, qualiter habeatur absens, & qualiter sedendum à celebrantibus coram Episcopo, & per seipsos divina obire, & missas majores canere debent, & quid si sint legitimo detenti impedimento; *ib. numer. 81. ad 84.*

Missas Pontificales celebrare, absente Episcopo, pertinet ad primam Dignitatem vel ad secundam vel ad antiquiorem Canonicum, non autem ad Canonicum Hebdomadarium, nisi aliter sit consuetudo; *ibid. num. 85. & 86.*

Canonici solemniter celebrant pro Diacono, & Subdiacono inservire debent pariter Canonici; *ib. n. 87.*

Dignitas prima, si velit functiones episcopales facere, debet etiam missam cantare, aliàs pertinet ad subsequentes cum eadem conditione, & idem similiter servandum, si absente Episcopo velit deferre SS. Sacramentum; *ibid. num. 88. ad 90.*

Canonici non supplet vices Protonotariorum, & aliorum inferiorum, sed bene vices Dignitatum; etiamsi haberent onus cantandi epistolam, vel evangelium; ac quædam alia adducuntur decisa circa cantum epistolæ, & evangelij, atque respectu ministracionis; *ibid. num. 91. ad 100.*

Canonici, & Dignitates an possint missas privatas celebrare tempore, quo Episcopus solemniter celebrat, vel concionatur; *ibid. num. 101.*

CANONICI quoad associationem, & assistentiam debitam Episcopo.

Canonici qualiter, & quando accedere debeant ad do-

mum Episcopi pro illius associatione ad Ecclesiam, ac ubi ad talem effectum sit conveniendum, quoties longe distet; Vide *verb. Canonicus, art. 6. n. 1. ad 8.*

Ut Canonici in debita associatione Episcopi deesse non possint, & officia divina non turbentur, debet Episcopus certam horam sui adventus tempore congruo statuere, & significare, quo stabilito, si dato ultimo campanæ signo non veniat, potest inchoari officium, eo non expectato; *ibid. num. 9. ad 10.*

Si Episcopus post inchoatum officium ad ecclesiam descendat, tunc satis erit quatuor, vel quinque Canonicos obviam ire, sed saltem duo tenentur, & idem si venit tempore, quo post decantatum evangelium concio inchoatur; *ibid. num. 11. ad 13.*

Item quoties finita Concione velit Episcopus domum redire, Canonici omnes non debent deserere missam, sed tantum tres, vel quatuor eum usque ad portam comitentur, & statim redeant; omnes tamen debent saltem usque ad portam, si post Missam discedat, & si persolutis officiis, usque extra, vel ad primum atrium domus, si contigua, nec excipiuntur Dignitates; *ibid. num. 14. ad 17.*

Canonici, & Dignitates non tenentur associare, & reassociare Episcopum toties quoties accedit ad ecclesiam, & ab illa recedit, sed solum in solemnioribus diebus, quibus cum cappa ad celebrandum, aut ad assistendum divinis officiis, vel ad Pontificalia exercenda accedit, alter non nisi ex arbitrio, & urbanitate, aut ex consuetudine, si extet, prout adducitur; *ibid. num. 18. ad 21.*

Canonici omnes non tenentur associare Episcopum ab eo altari, in quo missam plenam celebravit, ad sedem episcopalem, si voluerit missa conventuali assistere; nec ad Cameram Capitularem, nisi ex urbanitate; & associantes per civitatem eorum Episcopum Cardinalem, non collegialiter, nec cum habitu canonicali, debent illum antecire, non autem sequi; *ibid. num. 22. ad 24.*

Assignatur qualiter teneantur Canonici respectu suffraganei venientis ad ecclesiam ad celebrandum nomine Episcopi proprii, ejusque de licentia cappam deferentis; *ibid. num. 25. & 26.*

Assistentia à Canonici, & Dignitatibus debita Episcopo faciendâ est secundum Cereemoniale Romanum; excepta tamen laudabili, & immemorabili in contrarium consuetudine; *ibid. num. 27. ad 30.*

Canonici, & Dignitates, & Portionarii tenentur assistere Episcopo solemniter celebranti, aut alia pontificalia exercenti, & in primis prima Dignitas cum pluviali, & duæ aliæ Dignitates, vel Canonici præter Diaconum, & Subdiaconum; *ibid. n. 31. ad 34.*

Talis prima Dignitas licet unica, seu dignior in casu, quo recuset Episcopo assistere, cogendus est pœnis, & censuris ecclesiasticis, & assistentia præstanda est in habitu choralis tantum; *ib. n. 35. ad 37.*

Consuetudo, ut Dignitates & Canonici mitram, gremiale, & thuribulum, ac simile ministrent Episcopo, servanda est; & sive celebret, sive divinis assistat, si Ordinarius sit, debetur assistentia duorum Canoniorum ex num. Diaconorum, ubi præbendæ distinctæ sint, lique, & non Presbyter assistens, debent elevare fimbrias pluvialis; *ibid. num. 38. ad 41.*

Canonici iidem assistere debent Episcopo, quando facit ordinationes, sive faciat cum missa solemniter sive privata; ei tamen non est assistendum, dum accedit ad ecclesiam, nisi quando est paratus cum pluviali & mitra; nec Assistentes tenentur ei ponere, & deponere birretum, sicut tenentur ad mitram; *ibid. num. 42. ad 44.*

Canonici tenentur, & cogi possunt ab Episcopo, ut sibi ministrent, & inserviant etiam in quibuscumque civitatibus ecclesiis, dum ad publicas, vel solennes episcopales functiones exercendas eum ire contigerit, non tamen extra civitatem & dummodo Cathedralis chorus non destituatur servitio debito; *ib. n. 45. & 46.*

Non tamen possunt Canonici cogi ad assistendum Episcopo, si accesserit ad alias ecclesias ad celebrandum

dum private; immo sic nec etiam tenentur in cathedralibus, & si assistant, non gaudent distributionibus, excepta tamen legitima consuetudine ad utrumque servanda; *ibid. num. 47. ad 50. & num. 60. 61.*

Canonici cathedralis si adsint, debent inservire Episcopo Pontificalia exercenti, & non alii inferiores, etiam in collegiata, & parochiali, & quacumque alia intra Diocesim; *ib. n. 51. ad 53.* Vide tamen etiam *verb. Assistentia, num. 25.*

Canonici tenentur assistere suffraganeo quando nomine proprii Episcopi functiones pontificales exercent; ei tamen duorum Canoniconum assistentia ultra Diaconum, & Subdiaconum non debetur, nisi adsit antiqua ad id consuetudo; *ibid. num. 54. ad 57.*

Quando Episcopus suffraganeus solemniter celebrat, facit ordinationes, Consecrationes, vel alias similes functiones pro Ordinario, illi tantum debent accipere paramenta, qui sunt necessarii in ministerio; *ibid. num. 58.*

Canonici Diaconi assistentes non tenentur, immo non debent inservire Archiepiscopo de bugia, seu candelâ, sed ea administranda est per Capellanum, & non possunt cogi Canonici ad inserviendum Archiepiscopo in missis privatis præter consuetudinem, juxta quam inservientes quotidianas distributiones non amittunt; *ibid. num. 59. ad 61.*

Quænam assistentia faciendâ sit à Canonici Episcopo conciones habenti; *ibid. num. 62.* Varia adducuntur decreta assistentiam Episcopo debitam spectantia; *ibid. in add. Auctor. num. 63.*

Fas est Episcopo adjuvare suo servitio duos Canonicos cathedralis, vel collegiatarum; *ibid. n. 64.*

Tenentur Episcopo adjuvare suo servitio duos Canonicos cathedralis, vel collegiatarum; *ibid. n. 64.*

Tenentur ei assistere, etiam in cathedrali præsens sit divinis officiis in cappa; *ibid. num. 66.*

Ministerium, & officium à Canonici præstandum Episcopo multifariam determinat Variæ resolutionis Sac. Rit. Congreg. relatæ; *ib. in nov. add. n. unic.*

CANONICI quoad præcedentiam, & præeminentiam.

Canonici ecclesiæ collegiatæ Urbis Romæ dignior est Canonico cathedralis aliter civitatis, etiam cathedralis Capitulum sit exemptum; Vide *verb. Canonici, art. 7. num. 1.*

Canonici cathedralis in omnibus, & per omnia sunt præferendi Magistratui seculari, quando non est de perpetuis, & majoribus, & Concionator debet ipsos prius salutare, quàm Magistratum, & ubique prius thurificandi, ubi talis est consuetudo; at extra ecclesiam nulla pollent jurisdictione, & cedere debent &c. *ibid. num. 2. ad 4.*

Canonici cathedralis omnibus aliis præcedunt, non obstante contraria consuetudine, etiam in sua collegiata; *ibid. num. 5. 6. & 7.*

Immo Canonici cathedralis præcedunt Canonici collegiatæ etiam in associandis funeribus defunctorum propriæ ipsius collegiatæ parochiæ, de quo tamen plenius in art. seq. *ibid. num. 8. & 9.*

Canonici cathedralis, & collegiatæ, & alii Clerici seculares semper præcedere debent Regularibus, etiam in ipsorum Regularium ecclesiis; *ibid. num. 10.*

Canonici, & Presbyteri ecclesiæ cathedralis debent præcedere omnibus Curatis parochialium ecclesiarum in omnibus processionibus, & functionibus, etiam in propriis ipsorum Curatorum ecclesiis; *ibid. numer. 11. & 12.*

Limitatur, ac temperatur sententia Auctoris; *ib. in nov. add. num. 60. & seq.*

Canonici cathedralis, si ob intemperiam aëris resideant in alia ecclesia, Rector illius debet sedere post Canonicos supra Mansionarios, & reliquos Presbyteros, & si fuerit Protonotarius, præcedit Canonici ut singulis, non autem Capitulariter; *ibid. num. 13.*

Canonici cathedralis in ecclesia parochiali dignior locus debetur immediate post Episcopum; & post Ca-

nonicos sedere debet Rector; *ibid. num. 14.*

Canonici collegiatarum ecclesiarum præcedere debent omnibus Rectoribus, Curatis, Plebanis, ac Presbyteris ecclesiarum parochialium in publicis processionibus, & functionibus, etiam synodalibus; *ibid. num. 15. ad 17.*

Canonici tamen tamquam singuli incidentes, non habent præcedentiam supra Curatos, sed capitulariter & processionaliter procedentes præferuntur Abbatibus benedictis, & extra ecclesiam Canonici præcedit Prælati utriusque Signaturæ Referendarius; *ibid. num. 18. 19. & 20.*

Canonici prius factus debet præcedere aliis post ipsum admissis, etiam si sint Doctores; & ubique Canonici cathedralis, licet non Doctores, præferendi sunt Presbyteris non Canonici, estò sint Doctores; *ibid. num. 21. & 22.*

Canonici Presbyteri præcedit Canonico antiquiori non Presbytero; & si omnes Presbyteri, præcedunt inter se secundum suam receptionem: at ubi Præbendæ sunt distinctæ, præcedunt juxta ordinem Præbendarum; *ibid. num. 23. ad 26.* Et vid. *nov. add. numer. 63. & seq.*

Canonici Ordinis Diaconalis in Minoribus, vel Diaconali Ordine constituti, ubi Præbendæ sunt distinctæ, præcedere debent Canonici Ordinis Subdiaconalis, quamvis Presbyteris, & inde quædam ad rem de Coadjutore; *ibid. num. 27. ad 30.*

Canonici Diaconus, si promoveatur ad Sacerdotium, non recuperat Præcedentiam, quam prius cesserat Canonico Presbytero-possessione posteriore; *ibid. num. 31.*

In processionibus, quæ fiunt cum interventu Capituli Cathedralis, præcedentia debetur beneficiatis ejusdem supra Parochos; *ibid. num. 32.*

Præcedentia, quæ debetur Parochis, & Curatis perpetuis, eadem debetur Parochis, & Curatis amovibilibus ad nutum; *ibid. num. 33.*

Dignitatibus, & Canonici cathedralis convenit distinctio, tam quoad qualitatem paramentorum, quàm quoad locum se parandi in missis, & in processionibus quoad paramenta iis coæquari non debent Canonici collegiatæ; *ibid. num. 34. & 35.*

Canonici non possunt in celebratione missæ uti palmatoria, vulgo bugia, & digniores debent sedere in sedibus vicinioribus sedi episcopali; *ibid. a num. 36. & 37.*

Canonici celebrans ratione paramentorum, & officii, debet habere primum locum, & primam sedem chori supra Dignitates, & Canonicos, & Hebdomadarius supra omnes Dignitates, & Canonicos; *ibid. num. 38. ad 39.*

Canonici primus, vel prima Dignitas, qui digniorem locum habet in Capitulo, præferendus est ceteris in processionibus, & parati præcedunt Vicario Generali, non obstante consuetudine in contrarium; secus autem si non parati, vel si etiam Vicarius sit paratus; *ibid. num. 40. ad 43.*

Canonici, qui est Vicarius Generalis, si uti Vicarius sedeat, præcedit omnibus Canonici, & Dignitatibus, sed non lucratur distributiones; *ibid. num. 44. & 45.*

Canonici, & Dignitates præcedunt Vicario Capitulari Canonico, si, ut lucratur distributiones, voluerit choro interesse; quod si illas lucrari noluierit, tunc debet præcedere omnes, excepta prima Dignitate post pontificalem; unde non potest occupare Sedem Archidiaconi in ecclesia, sed debet sedere in alia portali; *ibid. num. 46. ad 48.*

Vicarius foraneus ratione sui Vicariatus nullam in quavis functione, & loco habet præcedentiam super alias Dignitates, & Canonicos antiquiores; *ibid. numer. 49. & 50.*

Canonici, vel Dignitas factus Episcopus, cum retentione Canoniciatus, vel Dignitatis, debet præcedere omnibus aliis Canonici, & Dignitatibus etiam ipso antiquioribus: ut quoque Canonici, qui sit Episcopus Titularis; *ibid. num. 51. & 52.*

Canonici, qui permutavit Canoniciatum, si permutatio effectum habere non potuit, & redierit ad suum Canoniciatum absque onere, in pristinum ponendus, at qui dimisit, & alium in eadem ecclesia impetravit, locum ultimi acquirit, & prioris deperdit; *ib. n. 53. & 54.*

Licet Canoniciatus sit de Jurepatronatus, debet eum obtinere præcedere tamquam verus Canonici omnibus aliis, qui post illum obtinuerunt Canoniciatum; *ibid. num. 55.*

Canonici collegiatarum Urbis presentibus translationi pensionis, haud satisfactum est Indulto quoad presentiam Ordinarii, vel Canonici metropolitanarum ecclesiarum, & cathedralium ecclesiarum; *ibid. in nov. add. num. 56. & seqq.*

CANONICI quoad perceptionem Sacramentorum, & quoad funera, & sepulturam.

Canonici ecclesiæ cathedralis carentis canonica, sive adibus canonicalibus, habens domicilium, & actu habitans intra fines alterius Parochiæ, tenetur in infirmitate recipere Sacramenta à Parocho domicilii; Vide *verb. Canonici, art. 8. num. 1. & 2.*

Circa hanc conclusionem varia vide; *ibid. in nov. add. num. 15. & seqq.*

Canonici ad funera intervenientes, si sint ecclesiæ cathedralis, præcedunt, nedum proprio parochio defuncti, etiam stola induto, sed etiam præcedunt Canonici collegiatæ etiam in associandis funeribus defunctorum propriæ ipsius collegiatæ parochiæ: si autem sint collegiatarum, præcedunt propriis Parochis defunctorum; *ibid. num. 3. & 4.*

Canonici ecclesiæ cathedralis, vel collegiatæ, non possunt associare cadavera ex alienis Parochiis sine proprio Parocho, & ad hunc, non autem ad illos spectat officia peragere super cadavera, nec ea levare licet irrequisito ipso; *ibid. num. 5. ad 9.*

Capitulum non vocatum non potest, invitis hæredibus, lucrandi stipendii causa, funeribus interesse, & Canonici cathedralis decedentes non electi sibi sepultura, ubi debent sepeliri; *ibid. num. 10. ad 13.*

Pro sepultura Canoniconum cathedralium debetur quarta funeralis Parocho domicilii, non vero Parocho cathedralis, neque Parocho parochiæ, ubi adest sepulchrum suorum majorum, & assignatur quando Curatus, & Sacrista cathedralis præcedant Parocho defuncti; *ibid. num. 14. & 15.*

Sententia Sac. Congregationis Rituum est, ut Canonici etiam habentes domicilium in aliena parochia sepeliendi sint in ecclesia cathedrali, solutis tamen juribus parochialibus Parocho domicilii; *ibid. in nov. add. num. 19. & 20.*

CANONICUM Theologum, Pœnitentiarium, Protonotarium, & Jubilatum varia concernentia.

Canonici Theologus ubi deputandus, & quæ Præbendæ ei assignandæ; Vide *verb. Canonici, art. 9. n. 1.*

Canonici Theologi deputatio non sit in ecclesiis cathedralibus Regularibus, ubi Præbendæ non sunt distinctæ, nec ecclesiæ numeratæ, nec ei in vim unionis factæ ab Episcopo de Præbendâ vacatura competit Jus ad verus Canoniciatum vacatum per resignationem; *ibid. num. 2. & 3.*

Præbendâ erecta, & deputata pro Theologo à sequenti Canonico optari non potest, nec Theologus admittendus ad jus optandi; *ibid. num. 4. ad 6.*

Canonici tamen Theologalis, qui resignavit in manibus Ordinarii Præbendam Theologalem, potest obtinere mediante optione pinguiorum Præbendam cum retentione sui stalli in choro; *ibid. num. 7.*

Canonici Theologus, stante consuetudine, ut per quemlibet Canoniciatum habentem Præbendam Canoniciatum annexam obtinetur una ex Dignitatibus in eadem ecclesia solum quædam præcedentiam habente, eam obtinere potest; *ibid. num. 8.*

Per deputationem Præbendæ primo vacaturæ in Theologalem qualis comprehendatur, & ad quem spectet electio personæ ad hujusmodi Præbendam; *ibid. num. 9. ad 15.*

Canonici Theologus, ad quod sat est doctoratus in Jure Canonico, quadraginta saltem quotannis lectiones publice in ecclesia habere tenetur per se ipsum, vel per alios idoneos, immo compelli potest, ut per se, si non legitime impediatur, muneris suo satisfaciatur; & etiam assignatur qualiter ad id tenetur, si diuturnum adsit impedimentum, si senio confectus, aut Jubilatus &c. *ibid. num. 15. ad 20.*

Dato, quod Canonici Theologus nolit ullo modo legere, potest Episcopus illum cogere comminationibus ponarum, sequestrationibus fructuum, & perseverante contumacia etiam ad privationem devenire, non servato temporum intervallo à Trident. præscripto; *ibid. num. 21. & 22.*

Cum Præbendâ Theologalis vacat, dari debet in Commendam Canonico idoneo ejusdem Capituli, donec Titularis provideatur, alius poterit Episcopus applicare fructus alicui personæ extra Capitulum, quæ suppleat munus legendi, & innuitur, ex quibus eligi debeat; *ibid. num. 23. ad 25.*

Canonici Theologus gaudet vacatione à lectione Sacræ Scripturæ in diebus, & temporibus, quibus gaudent Doctores Universitatum, & assignantur; at tempus, locus, & materia Script. Sacr. remittitur arbitrio Ordinarii; *ibid. num. 26. ad 30.*

Non potest Canonici Theologus se eximere ab explanatione Scripturæ prætextu, quod non habeat auditores, non tenetur, si Antecessores numquam legerint, ex quo non adesset necessitas; *ibid. n. 31. & 32.*

Ad lectionem Sacræ Scripturæ in Cathedrali tenentur accedere Canonici, & ceteri Presbyteri ipsius ecclesiæ cathedralis, & possunt compelli ab Episcopo, ut de facto ad concionem sub privatione distributionum illius diei; *ibid. num. 33. ad 34.*

Ad interessendum autem lectioni, seu conferentiæ casuum conscientie possunt solum compelli Canonici, alique Presbyteri, qui sunt Parochi, vel Confessarii, Regulares vero nullatenus ad id cogi possunt, nisi sint Parochi, immo tunc ad omnia cogi possunt, ad quæ tenentur Curati seculares, cogi tamen non possunt ad assistendum divinis in cathedrali; *ibid. num. 35. ad 40.*

Canonico Theologo die, qua legit, licet choro non intersit, debentur distributiones pro tota die, & etiam emolumenta quæcumque personaliter interessentibus dari solita, non censetur tamen præsens Maritino, ubi dicitur pro die sequenti in vespere præcedente; *ibid. num. 41. ad 43.*

Canonici Theologus petita & obtenta licentia à Capitulo potest concionare per alium; Vide *verb. Prædicator, num. 110. & 111.* Debet sedere in loco sui Canoniciatus; Vide hic *num. 44.*

Pœnitentiarius Canonici in omnibus ecclesiis cathedralibus, ubi id commode fieri potest, instituendus qui sit Magister, aut Doctor, seu Licentiatus in Theologia, vel Jure canonico, non nomine, sed re, aliter alius est deputandus; *ibid. num. 45. ad 47.*

Quando autem Doctores, & Licentiati in Jure canonico, vel theologia apti non inveniuntur, quid agendum; *ibid. num. 48. & 49.*

Canonici Pœnitentiarius debet esse in ætate 40. annorum, hujus tamen defectus non obstat, si sit aptus, nec aptior in loco reperitur; *ibid. num. 50. & 51.*

Canonici Pœnitentiarii institutio est faciendâ tantum in cathedralibus, & institutio, ac electio ad solum Episcopum absque consensu Capituli spectat, quando Præbendâ non vacat in mense Apostolico, vel non adest alia reservatio, seu affectio; *ibid. num. 52. 53. & 54.*

Pœnitentiaria vacans sede episcopali vacante, non potest provideri à Capitulo, quamvis collatio Præbendarum sit communis Episcopi, & Capituli, vel etiam